

УДК 343.53:366.54 (47+477)

Сокур Т.А.

д-р філос. з права НУ «Запорізька політехніка»

ШКОДА ВІД УМИСНОГО ВВЕДЕННЯ В ОБІГ НА РИНКУ УКРАЇНИ (ВИПУСКУ НА РИНОК УКРАЇНИ) НЕБЕЗПЕЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ

У ст. 227 Кримінального кодексу України (далі – КК) передбачена кримінальна відповідальність за умисне введення в обіг на ринку України (випуск на ринок України) небезпечної продукції. Хоча суспільно небезпечні наслідки не є обов'язковою ознакою кримінального правопорушення, передбаченого ст. 227 КК, однак суспільно небезпечні дії з небезпечною продукцією можуть спричинити такі наслідки у вигляді заподіяння шкоди життю, здоров'ю людини, майну, а також довкіллю.

Щодо суспільно небезпечних наслідків зауважимо: якщо внаслідок введення в обіг небезпечної продукції й наступного її використання було заподіяно шкоду здоров'ю людини (споживача або користувача) чи його смерть або завдано матеріальної шкоди у вигляді умисного чи

необережного знищення чи пошкодження чужого майна, вчинене слід кваліфікувати за правилами сукупності кримінальних правопорушень, тобто за ст. 227 КК та як умисне чи необережне кримінальне правопорушення проти життя чи здоров'я особи або проти власності. Очевидно, що наслідки, що полягають у заподіянні істотної шкоди життю чи здоров'ю особи, потрібно вказувати як кваліфіковані види відповідного складу кримінального правопорушення.

Пропонуємо заподіяння шкоди життю, здоров'ю людини, майну чи довкіллю передбачити як кваліфікуючу ознаку у диспозиції ч. 2 ст. 227 КК, а спричинення інших тяжких наслідків – у диспозиції ч. 3 ст. 227 КК. У такому випадку спричинення суспільно небезпечних наслідків у вигляді заподіяння шкоди життю, здоров'ю людини, майну чи довкіллю за відсутності ознак тяжких наслідків кваліфікувати за ч. 2 ст. 227 КК за відповідною кваліфікуючою ознакою. А у разі наявності ознак тяжких наслідків кваліфікувати за ч. 3 ст. 227 КК за цією кваліфікуючою ознакою.

Пропонуємо вважати у цій статті тяжкими наслідками шкоду, що у 1000 і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян. Пропонуємо це викласти у примітці 2 до ст. 227 КК.

Не вдаючись детально в істотні властивості оціночних понять, зазначимо, що науковці виокремлюють насамперед таку їх спільну ознаку, як нормативна невизначеність, тобто зміст відповідного поняття вичерпно не розкривається ні в КК, ні в інших нормативно-правових актах.

У кримінально-правовій літературі оціночні поняття визначають як ознаки складу кримінального правопорушення чи окремі характеристики таких ознак, зміст яких визначається не нормативно-правовим актом, а встановлюється правозастосувачем, враховуючи конкретні обставини справи. У низці випадків суспільно небезпечні наслідки визначаються шляхом введення в кримінально-правову норму оціночних понять (ознак). Через неконкретність, неточність оціночних понять їх правова оцінка завжди пов'язана з необхідністю з'ясування обсягу, змісту й ознак самих цих понять. При цьому повністю відмовитися від використання «оціночних понять» при закріпленні суспільно небезпечних наслідків як обов'язкової ознаки об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення неможливо. До таких оціночних понять (ознак) належать, зокрема, «тяжкі наслідки матеріального характеру».

Під тяжкими наслідками (запропонована редакція ч. 3 ст. 227 КК) треба розуміти: загибель чи масове захворювання людей; істотне погіршення екологічної обстановки в тому чи іншому регіоні (місцевості); зникнення, масові загибель чи тяжкі захворювання об'єктів тваринного і рослинного світу; неможливість відтворити протягом

тривалого часу ті чи інші природні об'єкти або використовувати природні ресурси в певному регіоні; генетичне перетворення тих чи інших природних об'єктів; заподіяння майнової шкоди в особливо великих розмірах; тощо.

З'ясовуючи питання про те, чи є загибель або захворювання об'єктів тваринного світу масовими, зокрема, повинні досліджуватися відомості про чисельність тварин, риби, інших організмів, що загинули чи захворіли, їх поширеність на території України або конкретної адміністративно-територіальної одиниці.

Виходячи з буквального розуміння змісту цього запропонованого пункту примітки до досліджуваної статті КК, тяжкі наслідки можуть мати виключно матеріальний вимір або перераховуватися в матеріальний еквівалент. Проте визначені у запропонованій ч. 3 ст. 227 КК тяжкі наслідки можуть становити не лише майнову, а і включати прояви немайнової шкоди, але тільки ті, що можуть одержати майнове відшкодування (як тяжкі наслідки може враховуватися будь-яка за характером шкода, якщо вона піддається грошовій оцінці та відповідно до такої оцінки досягла встановленого розміру).

Таким чином, пропонується заподіяння шкоди життю, здоров'ю людини, майну чи довкіллю передбачити як кваліфікуючу ознаку у диспозиції ч. 2 ст. 227 КК, а спричинення інших тяжких наслідків – у диспозиції ч. 3 ст. 227 КК. У такому випадку спричинення суспільно небезпечних наслідків у вигляді заподіяння шкоди життю, здоров'ю людини, майну чи довкіллю за відсутності ознак тяжких наслідків кваліфікувати за ч. 2 ст. 227 КК за відповідною кваліфікуючою ознакою. А у разі наявності ознак тяжких наслідків кваліфікувати за ч. 3 ст. 227 КК за цією кваліфікуючою ознакою. Пропонується вважати у ст. 227 КК тяжкими наслідками шкоду, що у 1000 і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян. Пропонується це викласти у примітці 2 до ст. 227 КК.